
حقوق بیمه

(تعهدات در بیمه‌های غرامت)

تألیف:
عبدالعظیم خروشی

مجمع علمی و فرهنگی مجد

سرشناسه	: خروشی، عبدالعظیم، ۱۳۶۵-گردآورنده
عنوان و نام پدیدآورنده	: حقوق بیمه (تعهدات در بیمه‌های غرامت) /
مولف عبدالعظیم خروشی	
مشخصات نشر:	: تهران، مجد، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۰۳۵-۵
موضوع	: قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: حقوق بیمه -- ایران
رده‌بندی کنگره	: KMH۱۵۷۱/۴۷۸۱۳۹۰
رده‌بندی دی‌وی	: ۳۷۲/۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۴۱۹۰۲۲

حقوق بیمه (تعهدات در بیمه‌های غرامت)

مولف: عبدالعظیم خروشی

انتشارات مجد

چاپ اول: ۱۳۹۰ تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ و منحصر به «مجد» است.

دفتر مرکزی:

تهران، میدان انقلاب، ابتدای خیابان اردیبهشت، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۹

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴-۶۶۴۰۹۴۲۲-۶۶۴۳۳۸۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۰۳۵-۵
ISBN: 978-600-193-035-5

شعبه فروردین: خیابان ۱۲ فروردین، مقابل تعزیرات، پلاک ۲۸۳، طبقه دوم، تلفن: ۶۶۴۹۰۹۹۸
شعبه اردیبهشت: خیابان اردیبهشت (منیری جاوید)، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۷، تلفن: ۶۶۴۸۶۸۱۴۰
شعبه کریمخان: بلوار کریمخان، بعد از خردمند شمالی، پلاک ۴۳، واحد ۱ شرقی - تلفن: ۸۸۸۳۴۳۳۷
شعبه یزد: خیابان فرخی یزدی، مجتمع تجاری شقایق، طبقه هم کف - تلفن: ۶۲۶۸۶۷۰ - ۳۵۱

www.majdlaw.com

E-mail: mailmajd@yahoo.com

سیستم اشتراک پذیری «مجد»:

ارسال پیامک حاوی نام و نام خانوادگی و شنل (در صورت تمایل) به شماره ۳۰۰۰۸۷۷۶۷۷
فصلنامه حقوقی مجد با ارائه مقالات اساتید میرز حقوق کشور به طور منظم منتشر می‌شود.

فهرست مطالب

۱۴	 علایم اختصاری
۱۶	 یادداشت مؤلف
۱۷	 پیشگفتار
۲۱	 کلیات
۲۳	 الف (تعریف و اصطلاحات
۲۳	 ۱- تعریف بیمه
۲۴	 ۲- اصطلاحات
۲۵	 ب) سابقه‌ی تاریخی
۲۵	 ۱- سابقه‌ی تاریخی بیمه در جهان
۲۷	 ۲- سابقه‌ی تاریخی بیمه در ایران
۲۸	 ج) اوصاف عقد بیمه
۲۸	 ۱- لازم بودن
۲۹	 ۲- قصدی (رضایی) بودن
۳۰	 ۳- معوض بودن
۳۰	 ۴- الحاقی بودن
۳۱	 ۵- اتفاقی بودن
۳۱	 ۶- استمراری بودن
۳۱	 ۷- مبتنی برحد اعلای حسن نیت بودن
۳۲	 د) اصول
۳۲	 ۱- اصل جبران خسارت

۶ □ حقوق بیمه (تعهدات در بیمه های غرامت)

۳۲	۲- اصل جانشینی
۳۳	۳- اصل نفع بیمه پذیر
۳۳	۴- اصل تقسیم همه جانبه ی خسارت
۳۳	۵- اصل علیت مستقیم (سبب نزدیک)
۳۳	۶- اصل اتکایی
۳۴	هـ) تقسیمات
۳۴	۱- بر اساس ماهیت حوادث
۳۵	۲- بر اساس ماهیت منفعت متاثر
۳۵	۳- بر اساس حادث
۳۶	۴- بر اساس ماهیت بیمه
۳۷	و) گزینش مبنا- حیطه ی مطالعه و تحقیق
۳۹	بخش اول: تعهدات بیمه گذار
۴۳	فصل اول: تعهدات مربوط به هنگام انعقاد قرارداد
۴۳	گفتار اول: ارائه اطلاعات موثر
۴۴	مبحث اول: اعلام ریسک
۴۴	بند اول: مفهوم و مشخصات ریسک
۴۵	الف) مفهوم ریسک
۴۹	ب) مشخصات ریسک موضوع بیمه
۵۳	بند دوم: اهمیت و مبنای اعلام صحیح ریسک
۵۳	الف) اهمیت اعلام صحیح ریسک
۵۴	ب) مبنای اعلام صحیح ریسک (اصل نهایت حسن نیت)
۶۰	مبحث دوم: قلمرو ارائه ی اطلاعات موثر
۶۰	بند اول: واقعیات عمده

فهرست مطالب @ ۷

۶۲	الف) بیمه‌گر محتاط
۶۶	ب) بیمه‌گذار معقول
۶۸	ج) واقعیت عمده و درجه‌ی تأثیر
۶۹	بند دوم : واقعیاتی که نیازمند افشا نیست
۷۰	الف) واقعیاتی که بیمه‌گذار نسبت به آن جاهل است (فرض آگاهی)
۷۱	ب) واقعیاتی که بیمه‌گر نسبت به آن عالم است
۷۷	ج) حقایقی که بیمه‌گر از آن چشم پوشی کرده است
۸۱	د) امری که موجب تقلیل ریسک می شود
۸۲	ه) امری که بنا به شرایطی افشای آن غیر ضروری است
۸۲	بند سوم : حدود زمانی تکالیف به افشا
۸۳	الف) قراردادهای جدید
۸۶	ب) قرارداد اصلاح یا گسترش بیمه‌ی موجود
۸۷	ج) تجدید قرارداد
۸۸	بند چهارم : بار اثبات واقعیات افشاء شده
۹۰	مبحث سوم : ضمانت اجرای نقض تعهد
۹۱	بند اول: نقض عمدی تعهد
۹۴	بند دوم : نقض غیر عمدی تعهد
۹۵	الف) کشف کتمان یا اظهار خلاف واقع قبل از وقوع حادثه
۹۶	ب) کشف کتمان و اظهار خلاف واقع بعد از وقوع حادثه
۹۷	گفتار دوم : منع بیمه بیش از قیمت واقعی
۹۷	مبحث اول : مفهوم تعهد
۹۹	مبحث دوم : ضمانت اجرای نقض تعهد
۱۰۱	گفتار سوم : بیمه نکردن به نحو مضاعف
۱۰۱	مبحث اول : مفهوم تعهد
۱۰۳	بند اول : شرایط تحقق بیمه‌ی مضاعف
۱۰۳	الف) موضوع واحد

۸ □ حقوق بیمه (تعهدات در بیمه های غرامت)

ب) ریسک واحد	۱۰۴
ج) ذینفع واحد	۱۰۶
د) منفعت واحد	۱۰۶
ه) وحدت زمانی	۱۰۸
و) تجاوز سرمایهای بیمه از ارزش واقعی موضوع بیمه	۱۰۸
ز) بیمه نزد دو یا چند بیمه‌گر مستقل صورت گیرد	۱۰۹
ی) معتبر و قابل اجرا بودن بیمه‌نامه‌ها	۱۱۰
بند دوم: بیمه مضاعف و تقسیم همه جانبه‌ی خسارت	۱۱۱
مبحث دوم: ضمانت اجرای نقض تعهدات	۱۱۱
بند اول: نقض منع بیمه‌ی مضاعف	۱۱۱
بند دوم: نقض شرط اعلام	۱۱۳
فصل دوم: تعهدات مربوط به بند از انعقاد قرارداد	۱۱۵
گفتار اول: پرداخت حق بیمه	۱۱۵
مبحث اول: ترتیب تعیین و پرداخت حق بیمه	۱۱۵
بند اول: تعیین حق بیمه	۱۱۵
بند دوم: پرداخت حق بیمه	۱۱۸
بند سوم: محل و زمان پرداخت	۱۲۰
مبحث دوم: ضمانت اجرای عدم پرداخت	۱۲۱
بند اول: اقامه‌ی دعوا	۱۲۱
بند دوم: تعلیق بیمه‌نامه	۱۲۲
بند سوم: فسخ بیمه‌نامه	۱۲۴
بند چهارم: غرامت و جریمه	۱۲۴
گفتار دوم: اعلام تشدید ریسک	۱۲۵
مبحث اول: مفهوم تشدید ریسک	۱۲۵
مبحث دوم: آثار تشدید ریسک	۱۲۸
بند اول: ابقاء قرارداد با دریافت اضافه حق بیمه	۱۲۹

فهرست مطالب □ ۹

بند دوم : فسخ قرارداد	۱۲۹
بند سوم : ابقاء قرارداد با شرایط موجود	۱۳۰
مبحث سوم : ضمانت اجرای نقض تعهد	۱۳۱
گفتار سوم : حفاظت از مورد بیمه و جلوگیری	۱۳۲
از توسعه‌ی خسارت	۱۳۲
مبحث اول : حفاظت از مورد بیمه	۱۳۳
مبحث دوم : جلوگیری از توسعه‌ی خسارت	۱۳۴
مبحث سوم : ضمانت اجرای نقض تعهدات	۱۳۶
گفتار چهارم : اعلام وقوع حادثه یا خسارت	۱۳۷
مبحث اول : تخریب اعلام وقوع حادثه	۱۳۷
بند اول : مهلت و شیوه‌ی اعلام	۱۳۷
بند دوم : خسارات مشترک و مهلت اعلام	۱۳۹
بند سوم : توافق در مهلت اعلام	۱۴۲
مبحث دوم : ضمانت اجرای نقض تعهد	۱۴۴
گفتار پنجم : رعایت حقوق بیمه‌گر در برابر مسئول حادثه	۱۴۸
مبحث اول : عدم تخریب و تضعیف موقعیت بیمه‌گر	۱۴۹
بند اول : منع پذیرش مسئولیت	۱۴۹
بند دوم : منع از مصالحه	۱۵۲
الف : ابراء و اعراض	۱۵۳
ب) حل و فصل	۱۵۴
مبحث دوم : همکاری با بیمه‌گر	۱۵۴
بند اول : همکاری بیمه‌گذار و اثر نقض شرط	۱۵۴
بند دوم : شیوه‌ی همکاری و موارد نقض آن	۱۵۶
الف) ترتیب دفاع متقلبانه	۱۵۶
ب) آغاز و اداره‌ی دعوا	۱۵۷
ج) افشای حقایق	۱۵۸

۱۰. حقوق بیمه (تعهدات در بیمه های غرامت)

- د) اظهار کاذب و تصحیح به موقع آن ۱۵۹
- ه) ارانه‌ی به موقع اوراق دعوا ۱۵۹
- و) عدم لزوم همکاری با توجه به اوضاع و احوال ۱۶۰

بخش دوم: تعهدات بیمه گر ۱۶۱

فصل اول: تعهدات مربوط به هنگام انعقاد قرارداد (پیش قراردادی) ۱۶۳

گفتار اول: افشای حقایق و ارانه‌ی اطلاعات ۱۶۳

مبحث اول: ضرورت و توجیه بیمه‌ای تعهد ۱۶۳

بند اول: ضرورت کلی ۱۶۲

بند دوم: ضرورت خاص تعهد در قرارداد بیمه ۱۶۵

الف) تخصصی بودن بیمه ۱۶۵

ب) الحاقی بودن بیمه ۱۶۶

ج) حمایتی بودن بیمه ۱۶۷

د) ابتناء بیمه بر حسن نیت ۱۶۸

مبحث دوم: نوع و نحوه ارانه‌ی اطلاعات ۱۶۹

بند اول: ارانه‌ی اطلاعات مشاوره‌ای ۱۶۹

بند دوم: افشای حقایق و ارانه‌ی اطلاعات ۱۷۱

الف) افشای اطلاعات مالی ۱۷۱

ب) ارانه‌ی اطلاعات مربوط به محصولات، خدمات، نرخها

و مکانیزم جبران خسارت ۱۷۲

بند سوم: آشناسازی بیمه‌گذار با وظایفش ۱۷۲

بند چهارم: استفاده از زبان ساده و قابل فهم ۱۷۵

مبحث سوم: ضمانت اجرای تکالیف بیمه‌گر ۱۷۶

فهرست مطالب □ ۱۱

گفتار دوم: پاسخ به ایجاب‌های رسیده طی مدتی معقول	۱۷۹
مبحث اول: ایجاب متقاضیان	۱۸۰
مبحث دوم: ایجاب بیمه‌گذاران	۱۸۳
فصل دوم: تعهدات مربوط به بعد از انعقاد قرار داد	۱۸۷
گفتار اول: رد حق بیمه	۱۸۷
مبحث اول: قابلیت تقسیم حق بیمه	۱۸۷
بند اول: عدم ریسک، عدم حق بیمه	۱۸۸
بند دوم: استحقاق تمام حق بیمه به محض آغاز ریسک	۱۸۹
بند سوم: تقسیم ریسک، تقسیم حق بیمه	۱۹۰
مبحث دوم: رد حق بیمه در فرض تخفیف خطر	۱۹۱
مبحث سوم: رد حق بیمه در فرض بطلان	۱۹۲
بند اول: اظهارات خلاف واقع غیر عمدی	۱۹۲
بند دوم: انتقال پرتفوی	۱۹۳
بند سوم: انتقال	۱۹۶
بند چهارم: بیمه بیش از قیمت واقعی	۱۹۷
بند پنجم: بیمه‌ی مضاعف	۱۹۷
بند ششم: تحقق حادثه قبل از عقد	۱۹۸
بند هفتم: فقدان نفع بیمه‌ای	۲۰۰
بند هشتم: سرایت بطلان به سبب یکی از موضوعات به تمام قرارداد	۲۰۰
بند نهم: حالت توقف و ورشکستگی بیمه‌گر	۲۰۱
بند دهم: اعاده‌ی حق بیمه با توافق طرفین	۲۰۳
مبحث سوم: مواردی که حق بیمه قابل استرداد نیست	۲۰۳
بند اول: اظهار خلاف واقع عمدی بیمه‌گذار	۲۰۳

۱۲ حقوق بیمه (تعهدات در بیمه های غرامت)

بند دوم: نفع قابل الغاء	۲۰۴
بند سوم: بیمه های غیرقانونی یا نامشروع	۲۰۴
گفتار دوم: جبران خسارت	۲۰۵
مبحث اول: شرایط جبران خسارت	۲۰۶
بند اول: ورود خسارت	۲۰۶
الف) تلف کلی	۲۰۶
ب) تلف جزئی	۲۰۸
ج) آسیب دیدگی	۲۰۸
بند دوم: وقوع خطر مورد بیمه	۲۰۹
الف) بار کلی اثبات	۲۰۹
ب) تمیز دامنه ی استثنائات	۲۱۰
ج) شروط قراردادی و بار اثبات	۲۱۲
بند سوم: اثبات بلافصل بودن خطر به عنوان علت حادثه	۲۱۵
الف) مفهوم علت بلافصل	۲۱۵
ب) امکان وجود بیش از یک علت بلافصل	۲۱۷
ج) امکان مستثنی شدن علت بلافصل	۲۱۷
د) بار اثبات	۲۱۸
مبحث دوم: شیوه ها و ابعاد جبران خسارت	۲۱۸
بند اول: جبران خسارت باتوجه به شیوه ی جبران	۲۱۹
الف) جبران خسارت در بیمه های مسئولیت	۲۱۹
ب) جبران خسارت در بیمه های اموال	۲۱۹
بند دوم: جبران خسارت باتوجه به ابعاد خسارت	۲۲۱
الف) جبران خسارت در تلف کلی	۲۲۱

فهرست مطالب □ ۱۳

ب) جبران خسارت در تلف جزئی، آسیب دیدگی و هزینه‌های اضافی	۲۲۵
مبحث سوم : تحدید قراردادی تعهد	۲۲۶
بند اول: محدودیت ناشی از خواست بیمه گذار	۲۲۶
الف) بیمه به کمتر از ارزش واقعی	۲۲۶
ب) بیمه‌ی نسبی	۲۲۷
بند دوم : محدودیت ناشی از خواست بیمه‌گر	۲۲۸
الف) قید حداقل خسارت	۲۲۸
ب) تعیین حداکثر مسئولیت	۲۲۹
ج) تعیین فرانشیز	۲۲۹
مبحث چهارم : استثنائات و سقوط تعهد بیمه‌گر	۲۳۰
بند اول: استثنائات تعهد بیمه‌گر	۲۳۰
الف) استثنائات (غالباً) قانونی و تکمیلی	۲۳۰
ب) استثنائات امری و بیمه ناپذیر	۲۴۰
ج) شروط استثناء	۲۴۴
بند دوم : سقوط تعهد بیمه‌گر	۲۴۶
الف) وفای به عهد (جبران خسارت)	۲۴۶
ب) انحلال قرارداد	۲۴۶
ج) تبدیل تعهد	۲۴۶
د) عدم مسئولیت بیمه‌گذار یا عدم مطالبه خسارت	۲۴۷
ز) مرور زمان	۲۴۷
خاتمه و پیشنهادها	۲۴۹
کتاب‌نامه	۲۵۲

علائم اختصاری

الف) به فارسی

۱- منابع

قانون آیین دادرسی مدنی	ق.ا.د.م.
قانون بیمه	ق.ب.
قانون بیمه ای اجباری مسولیت دارندگان وسایل نقلیه ی موتوری در برابر اشخاص ثالث	ق.ب.ا.م.د.و.ن.
قانون بیمه ی دریایی انگلیس	ق.ب.د.ا.
قانون بیمه ی دریایی کانادا	ق.ب.د.ک.
قانون بیمه ی فرانسه	ق.ب.ف.
قانون قراردادهای بیمه ی استرالیا	ق.ق.ب.ا.
قانون تجارت	ق.ت.
قانون تأسیس بیمه ی مرکزی ایران و بیمه گری	ق.ت.ب.م.
قانون مجازات اسلامی	ق.م.ا.
قانون مسولیت مدنی	ق.م.م.
کنوانسیون بروکسل	ک.ب.
کنوانسیون هامبورگ	ک.ه.
لایحه ی بیمه ی تجاری	ل.ب.ت.

۲- نگارشی

ت	ترجمه
ج	جلد
چ	چاپ
س	سال
ش	شماره